

Báo cáo thị trường Myanmar

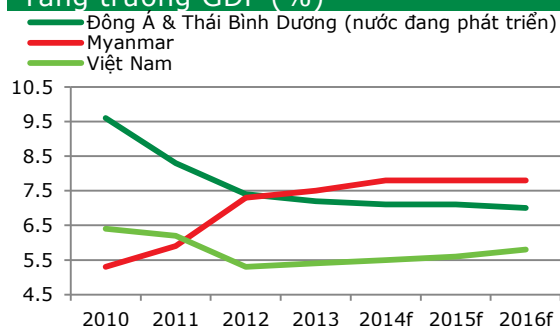
Tháng 11, 2014

Số liệu thống kê:

Thông tin chung	2013
Thủ đô	Nay Pyi Taw
Dân số	51,4 triệu
Tăng trưởng GDP	7,5%
CPI (06/2014)	5,69%
Nhập khẩu	13,76 tỷ USD
Xuất khẩu	11,20 tỷ USD

Tăng trưởng GDP (%)

Xuất khẩu chính	Nhập khẩu chính
Gas	Xe cộ
Garment	Dầu khoáng
Gỗ	Kim loại cơ bản
Đậu xanh	Thiết bị máy móc

Tài nguyên

Khí gas	283 triệu mét khối
Dầu	3,2 tỷ thùng
Rừng	50% diện tích đất
Đá rugby	90% tổng trữ lượng thế giới

Tiêu điểm:

- “Vùng đất vàng” được thiên nhiên ưu đãi với nguồn tài nguyên dồi dào như dầu khí, đồng, đá quý, gỗ, v.v.
- Nhờ những cải cách chính trị quan trọng diễn ra tại Myanmar từ đầu năm 2010, khi nước này chuyển từ chế độ chính quyền quân sự sang dân sự, nhiều cường quốc trên thế giới như Mỹ, Liên minh châu Âu, Úc và Canada đã dỡ bỏ hầu hết các lệnh cấm vận đối với Myanmar, giúp Myanmar trở thành một điểm đến hấp dẫn thu hút lượng lớn vốn đầu tư nước ngoài.
- Tăng trưởng GDP được dự báo sẽ đạt mức 7,8% trong giai đoạn 2014 đến 2016, chủ yếu nhờ lượng vốn đầu tư tăng mạnh. Đồng tiền nội tệ Kyat và lạm phát được duy trì ổn định trong 12 tháng qua.
- Tổng kim ngạch thương mại của Myanmar đã tăng gấp đôi trong 5 năm qua, từ mức 11,76 tỷ USD năm 2009 lên mức 24,96 tỷ USD vào năm ngoái, phần lớn trong đó là giao thương với khối ASEAN.
- Thương mại song phương giữa Việt Nam và Myanmar tăng từ 9,31 triệu USD trong cả năm 2000 lên 364,12 triệu USD trong 9 tháng đầu năm 2014. Việt Nam là nhà đầu tư lớn thứ 2 vào Myanmar (sau Trung Quốc) trong năm tài chính 2012-2013, và đứng vị trí thứ 5 trong năm ngoái.
- Rất nhiều cơ hội hấp dẫn mở ra cho các nhà đầu tư ở các ngành thủy điện, dầu thô và khí gas, khai khoáng, nông nghiệp - thủy sản, bất động sản, viễn thông và nhiều ngành khác.
- Chính phủ Myanmar đang rất nỗ lực trong việc thành lập sàn giao dịch chứng khoán Yangon (YSE), và theo kế hoạch YSE sẽ bắt đầu đi vào hoạt động bắt đầu từ tháng 10/2015. Tuy nhiên trong thời gian đầu, nhà đầu tư nước ngoài chưa được phép tham gia đầu tư vào sàn YSE.

• Vui lòng đọc khuyến nghị ở cuối báo cáo này

Mục lục

MỞ ĐẦU	3
TỔNG QUAN MYANMAR.....	3
Tổng quan về vùng đất vàng.....	3
Lịch sử sang trang	3
Quan hệ song phương Việt Nam và Myanmar	3
Thương mại giữa Việt Nam và Myanmar.....	3
Đầu tư từ Việt Nam	5
TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ.....	6
GDP.....	6
Thương mại	6
Đầu tư trong nước.....	8
Đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI)	9
Chi tiêu Ngân sách Nhà nước.....	10
CHỈ SỐ KINH TẾ VĨ MÔ.....	11
Tỷ giá ổn định.....	11
Lạm phát	12
Lãi suất	12
MỘT SỐ NGÀNH TRIỂN VỌNG.....	12
Năng lượng	12
Thủy điện	12
Dầu khí.....	14
Khai khoáng	15
Nông nghiệp – Thủy sản.....	16
Bất động sản.....	17
Viễn thông.....	18
Triển vọng của các ngành khác:.....	19
QUY TRÌNH ĐẦU TƯ	19
Ưu đãi đầu tư chung.....	19
Yêu cầu về vốn và quy trình đầu tư.....	19
Các hoạt động kinh doanh bị cấm đối với người nước ngoài	20
RỦI RO VÀ THÁCH THỨC.....	21
THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOẢN – MỤC TIÊU NĂM 2015	22
KẾT LUẬN	23
LIÊN HỆ	24

MỞ ĐẦU

Với nguồn tài nguyên dồi dào và chưa được khai phá, Myanmar được xem như là “mảnh đất vàng cuối cùng của châu Á”. Mở cửa sau nhiều năm biệt lập, Myanmar hiện đang đón nhận những sự quan tâm chưa từng có từ các nhà đầu tư nước ngoài vào nhiều lĩnh vực. Chúng tôi kỳ vọng quốc gia này sẽ sớm quay lại thời kỳ hoàng kim của mình như những năm 1950 – 1960.

TỔNG QUAN MYANMAR

Tổng quan về vùng đất vàng

Myanmar là nước có diện tích lớn thứ 2 tại trong các nước ASEAN với 676.000 km² và có đường biên giới dài với Trung Quốc, Thái Lan, Ấn Độ, Băng-la-đét và Lào. Với dân số 51,4 triệu người, Myanmar thuộc top các nước đông dân nhất thế giới.

“Vùng đất vàng” được thiên phú với nguồn tài nguyên thiên nhiên dồi dào như dầu khí, đồng, đá quý, gỗ và nhiều tài nguyên khác. Theo báo cáo mới nhất của BP, tại thời điểm cuối năm 2013 dự trữ khí đã được chứng minh tại Myanmar đạt 10 nghìn tỷ fít khối (283 triệu mét khối). Số liệu ước tính của ADB cũng cho thấy dự trữ dầu của nước này lên tới 3,2 tỷ thùng. Diện tích rừng bao phủ 50% tổng diện tích đất của Myanmar. Thêm vào đó, Myanmar còn sở hữu trữ lượng lớn các loại đá quý hiếm như ngọc bích, hồng ngọc, sapphires, đá vôi và nhiều khoáng sản khác.

Lịch sử sang trang

Trong năm 2010 và 2011, thế giới đã chứng kiến nhiều thay đổi chính trị ngoạn mục tại đất nước chùa vàng. Sau những cải cách chính trị của Myanmar, Mỹ đã bắt đầu nới lỏng các lệnh cấm vận thương mại đối với Myanmar vào tháng 7 năm 2012. Trong cùng năm, Nhật Bản tuyên bố xóa bỏ khoản nợ 3,7 tỷ USD cho Myanmar. Úc, Canada và Liên minh Châu Âu cũng dỡ bỏ hầu hết các lệnh cấm vận đối với Myanmar, ngoại trừ lệnh cấm vận vũ khí.

Quan hệ song phương Việt Nam và Myanmar

Việt Nam và Myanmar có quan hệ song phương tốt đẹp từ rất sớm. Sau khi độc lập, Myanmar đã dành cho Việt Nam nhiều sự ủng hộ về cả vật chất và tinh thần trong cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ. Năm 1975, hai nước đã nâng tầm quan hệ ngoại giao lên cấp Đại sứ.

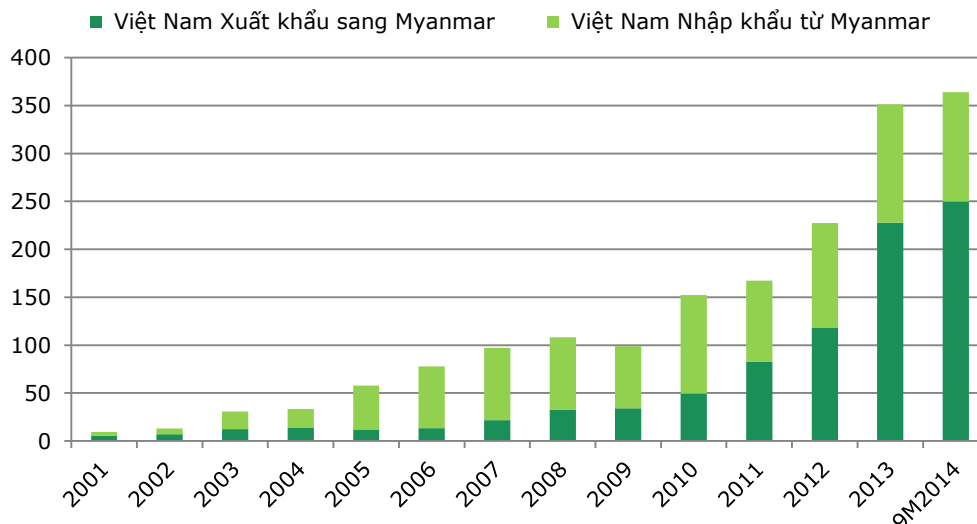
Là một thành viên trong khối ASEAN, Việt Nam đã đóng vai trò tích cực trong việc vận động và ủng hộ Myanmar gia nhập ASEAN. Năm 1997, Myanmar chính thức được kết nạp thành thành viên thứ 8 của ASEAN. Năm 2010, Việt Nam là chủ tịch luân phiên của ASEAN đã ủng hộ kết quả cuộc bầu cử của Myanmar, đồng thời giúp đỡ Myanmar dành được sự ủng hộ của cộng đồng quốc tế.

Thương mại giữa Việt Nam và Myanmar

Thương mại song phương Việt Nam và Myanmar bắt đầu được đẩy mạnh vào năm 2000, với tổng kim ngạch ở mức 9,31 triệu USD. Mười năm sau đó, giá trị giao dịch thương mại giữa hai nước đã tăng gấp 10 lần đạt 98,91 triệu USD và tăng lên tới 351,36 triệu USD vào năm ngoái. Năm nay còn khả quan hơn khi

thương mại song phương hai nước đã đạt 364,12 triệu USD trong 9 tháng đầu năm, trong đó Việt Nam ghi nhận giá trị nhập khẩu từ Myanmar đạt 114 triệu USD và giá trị hàng hóa Việt Nam xuất khẩu sang Myanmar đã vượt giá trị xuất khẩu của cả năm 2013, đạt 250 triệu USD. Thương mại song phương Việt Nam – Myanmar được kỳ vọng sẽ đạt 500 triệu USD trong năm nay.

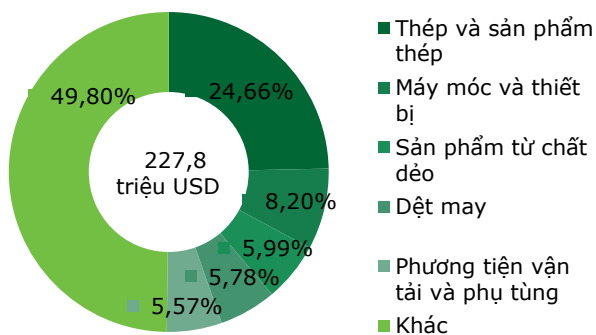
Xuất nhập khẩu Việt Nam và Myanmar (triệu USD)

Nguồn: Tổng cục Hải quan Việt Nam, VPBS thu thập

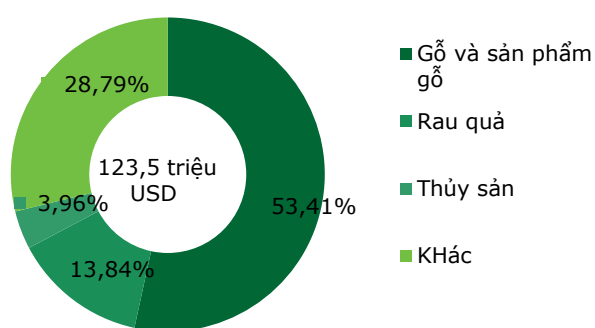
Sản phẩm xuất khẩu chủ yếu của Việt Nam sang Myanmar là thép các loại và các sản phẩm từ sắt thép (đạt 56,2 triệu USD năm 2013, tăng 134% so với năm 2012), máy móc thiết bị phụ tùng (+86%), các sản phẩm nhựa (+98,3%), dệt may (+133%), phương tiện vận tải và phụ tùng (+63,15). Các sản phẩm chính mà Việt Nam nhập khẩu từ Myanmar là gỗ và các sản phẩm từ gỗ (đạt 65,9 triệu USD, tăng 30,7%) và các sản phẩm nông nghiệp như đậu xanh, đậu đen và đậu nành.

Các mặt hàng Việt Nam xuất khẩu sang Myanmar 2013 (triệu USD)

Nguồn: Tổng cục Hải quan Việt Nam

Các mặt hàng Việt Nam nhập khẩu từ Myanmar 2013 (triệu USD)

Nguồn: Tổng cục Hải quan Việt Nam

Từ năm 2001, Bộ Công thương đã phối hợp với Đại sứ quán Việt Nam tại Myanmar và Bộ Thương mại Myanmar tổ chức nhiều hội chợ thương mại tại Yangon và Hà Nội, nhằm tạo cơ hội cho các doanh nghiệp hai bên tìm hiểu, kết nối và xây dựng mối quan hệ đối tác và hợp tác kinh doanh. Từ năm 2009 đến nay, hai nước đã tổ chức thành công hội chợ thương mại thường niên. Thêm vào đó, kể từ sau khi thành phố Hồ Chí Minh và thành phố Yangon thiết lập mối quan hệ kết nghĩa vào tháng 3/2012, thành phố Hồ Chí Minh đã tổ chức Hội chợ triển lãm Thương mại – Du lịch tại Yangon vào tháng 5 hàng năm.

Đầu tư từ Việt Nam

Tổng vốn đầu tư từ Việt Nam tới Myanmar đã tăng vượt trội từ năm 2012. Việt Nam trở thành nhà đầu tư lớn thứ 2 của Myanmar (sau Trung Quốc) vào năm tài chính 2012-2013, và đứng vị trí thứ 5 trong năm ngoái.

Bảy dự án đầu tư của Việt Nam vào Myanmar đã được phê duyệt với số vốn đăng ký đầu tư lên tới gần 600 triệu USD. Đáng chú ý là dự án HAGL Myanmar Centre của Hoàng Anh Gia Lai (HAGL), một dự án phức hợp nằm tại vị trí đẹp nhất của Yangon và là dự án đầu tư lớn nhất của Việt Nam tại Myanmar với số vốn 440 triệu USD. Hai tòa văn phòng (22 tầng) và một khu mua sắm (5 tầng) thuộc giai đoạn 1 của dự án này được kỳ vọng sẽ hoàn thành trong quý 1 năm 2015. Dự án mỏ đá cẩm thạch của SIMCO Sông Đà tại Nay Pu Taung vùng Mandalay sau khi đi vào hoạt động đã và đang thu được những kết quả khả quan. Dự án thăm dò, khai thác dầu khí của Tổng công ty thăm dò khai thác Dầu khí (PVEP) cũng đã cho kết quả thử vỉa thành công với phát hiện khí ở giếng khoan đầu tiên tại Lô M2.

Bên cạnh những dự án đầu tư đã được phê duyệt, có khoảng 60 doanh nghiệp Việt Nam đã được cấp giấy phép hoạt động tại Myanmar, trong đó có rất nhiều tập đoàn lớn của Việt Nam như Vietnam Airlines, Viettel và Viglacera.

Mô hình tổ hợp HAGL Myanmar

Nguồn:VPBS thu thập

Tiến độ thi công công tổ hợp HAGL Myanmar

Nguồn:VPBS

Dự án nổi bật của Việt Nam tại Myanmar

Chủ đầu tư	Vốn đầu tư (triệu USD)	Mô tả dự án
Hoàng Anh Gia Lai	440	Tổ hợp khách sạn 5 sao, trung tâm thương mại, văn phòng cho thuê và căn hộ cao cấp
Simco Sông Đà	18	Khai thác đá và chế biến đá hoa trắng tại khu Nay Pu Taung thuộc tỉnh Mandalay
PVEP	136	Thăm dò khai thác dầu khí tại Lô M2 Moattham ngoài khơi

Nguồn: VPBS thu thập

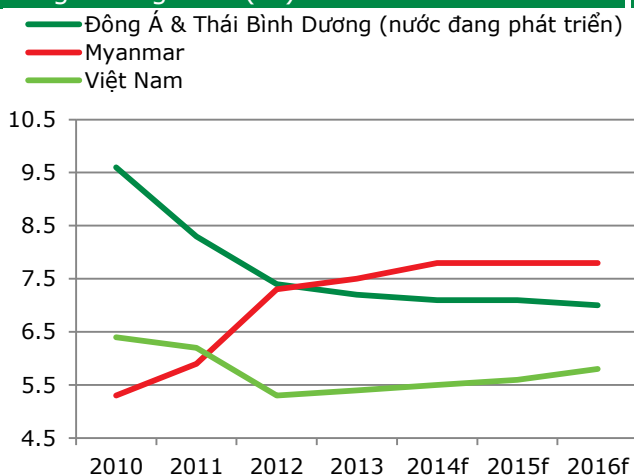
TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ

GDP

Sau chiến tranh thế giới thứ 2, Myanmar là một trong những quốc gia giàu có nhất tại Châu Á và là nước xuất khẩu gạo lớn nhất thế giới, trước khi trở thành một trong những nước nghèo nhất khu vực với GDP bình quân đầu người chỉ khoảng 869 USD năm 2013. Xuất khẩu gạo của Myanmar hiện không đáng kể trên thị trường thế giới.

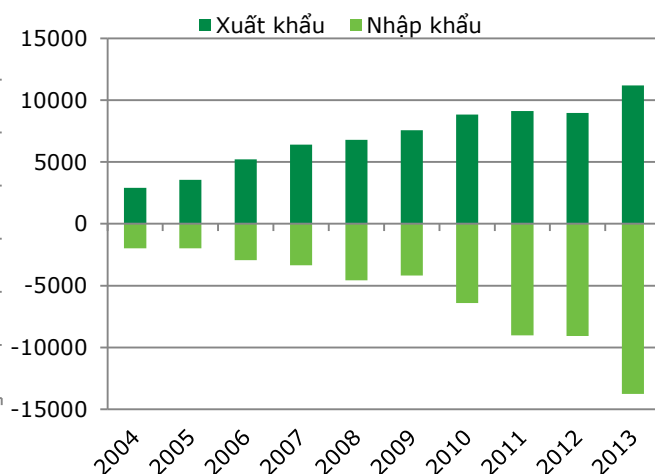
Tuy vậy, tình hình kinh tế yếu kém của Myanmar đã có những chuyển biến tích cực sau một loạt các cải cách từ năm 2011. Theo Ngân hàng Thế giới, tăng trưởng kinh tế Myanmar ước đạt 7,5% trong năm 2013, vượt trội so với mức 5,9% năm 2011, và cũng cao hơn so với mức tăng trưởng trung bình của các nước đang phát triển khu vực Đông Á và Thái Bình Dương. Kinh tế Myanmar được dự báo sẽ tăng trưởng 7,8% từ năm 2014 đến năm 2016 chủ yếu nhờ nguồn vốn đầu tư tăng.

Tăng trưởng GDP (%)

Nguồn: World Bank

Cán cân xuất nhập khẩu (triệu USD)

Nguồn: MNPED

Thương mại

Tổng kim ngạch thương mại đã tăng gấp đôi trong vòng 5 năm qua, đạt 24,96

tỷ USD vào năm ngoái so với 11,76 tỷ USD năm 2009. Myanmar ghi nhận thặng dư thương mại trong suốt giai đoạn từ năm 2002 tới năm 2011. Tuy nhiên, nhu cầu nguyên vật liệu và máy móc gia tăng khiến giá trị nhập khẩu tăng mạnh từ năm 2010, dẫn đến nhập siêu trong 2 năm qua. Giá trị nhập siêu được dự báo sẽ tiếp tục gia tăng trong những năm tới.

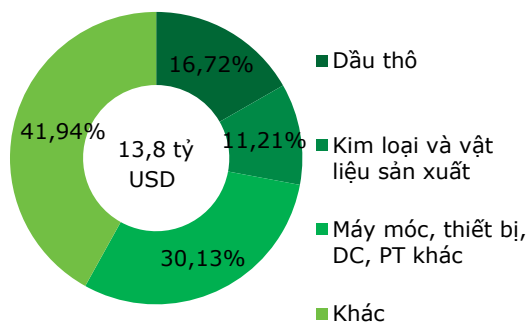
Do bị cấm vận bởi Mỹ, Liên minh Châu Âu, Úc và Canada, Myanmar đã không thể giao thương nhiều với các nước phương Tây. Đối tác thương mại chính của Myanmar trong những năm qua chủ yếu là các nước thành viên ASEAN và những quốc gia lân cận như Trung Quốc, Ấn Độ, Thái Lan và Singapore.

Kim ngạch nhập khẩu đã tăng mạnh 51,7% từ mức 9,07 tỷ USD năm 2012 lên mức 13,76 tỷ USD trong năm ngoái. Các mặt hàng nhập khẩu chính của Myanmar gồm có máy móc cơ khí, phụ tùng vận tải, dầu tinh luyện, các kim loại cơ bản và nguyên liệu sản xuất.

Giá trị nhập khẩu của những mặt hàng này tăng mạnh từ 45% đến 57% so với cùng kỳ trong năm ngoái và chiếm gần 60% tổng kim ngạch xuất khẩu năm 2013. Nhiều mặt hàng khác tuy không chiếm tỷ trọng lớn, nhưng giá trị nhập khẩu tăng vọt trong năm ngoái như máy móc điện tử, thiết bị, các hợp chất hóa học, vải và hàng dệt may, dầu ăn thực vật, nhựa và xi măng.

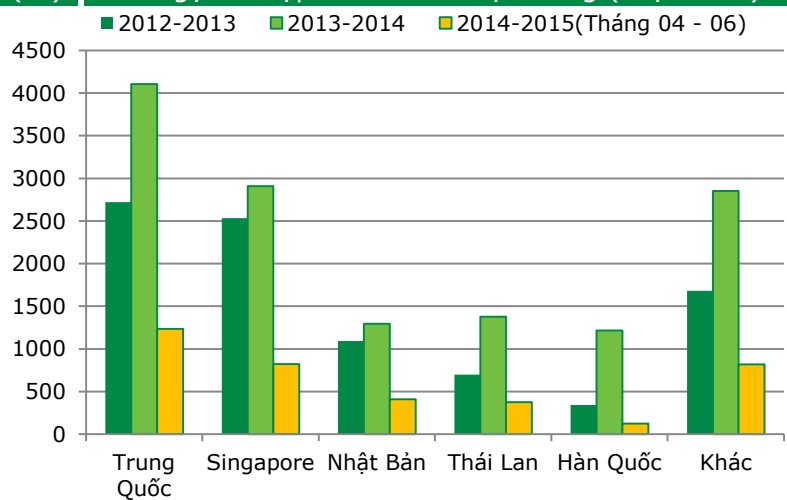
Trung Quốc là nước xuất khẩu lớn nhất sang thị trường Myanmar trong năm 2012 và 2013, với tổng giá trị lần lượt là 2,7 tỷ USD năm 2012 và 4,1 tỷ USD năm 2013. Theo sau Trung Quốc lần lượt là Singapore, Nhật Bản, Thái Lan và Hàn Quốc.

Mặt hàng nhập khẩu chính - 2013-2014 (%)

Nguồn: MNPED

Kim ngạch nhập khẩu theo thị trường (triệu USD)

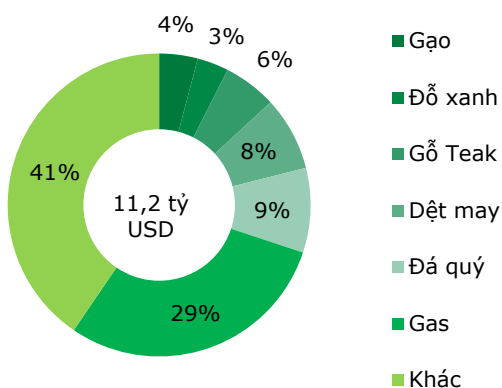

Nguồn: MNPED

Tổng kim ngạch xuất khẩu của Myanmar đạt 11,2 tỷ USD năm 2013, tăng gần 25% so với 2012. Khí gas là mặt hàng xuất khẩu chủ lực của Myanmar, chiếm 40,8% tổng kim ngạch xuất khẩu năm 2012 và 29,4% năm 2013. Giá trị xuất khẩu đá quý và dệt may đóng góp lần lượt 9% và 8% tổng kim ngạch xuất khẩu năm ngoái. Những mặt hàng xuất khẩu lớn khác của Myanmar là gỗ và các sản phẩm nông nghiệp như gạo và đậu xanh.

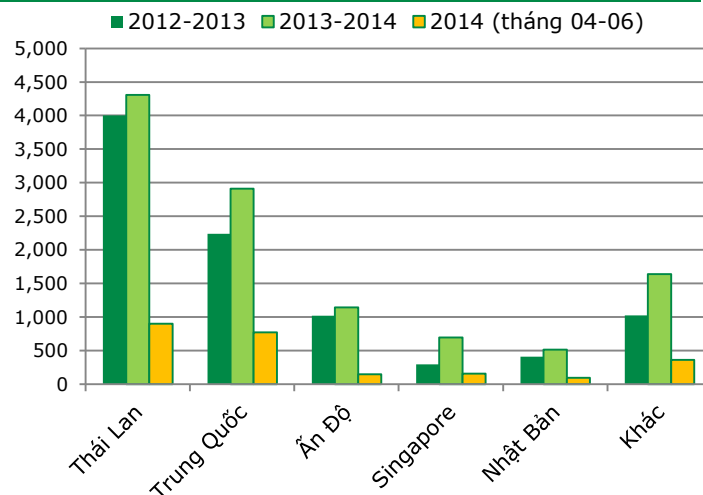
Thái Lan và Trung Quốc là hai thị trường xuất khẩu lớn nhất của Myanmar với tổng kim ngạch xuất khẩu lần lượt đạt 4.3 tỷ US và 2.9 tỷ USD, chiếm 38.4% và 26% tổng kim ngạch xuất khẩu của Myanmar năm 2013. Ấn Độ, Singapore và Nhật Bản cũng là những đối tác chính nhập khẩu hàng từ Myanmar.

Mặt hàng xuất khẩu chính 2013-2014 (%)

Nguồn: MNPED

Kim ngạch xuất khẩu theo thị trường (triệu USD)

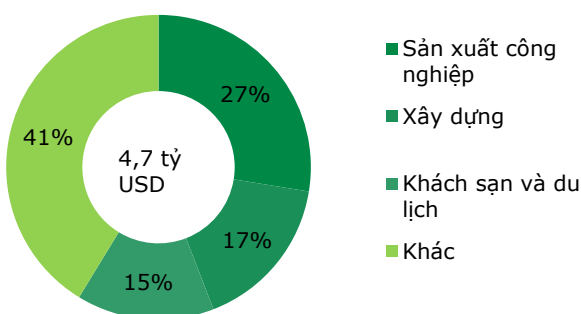

Nguồn: MNPED

Đầu tư trong nước

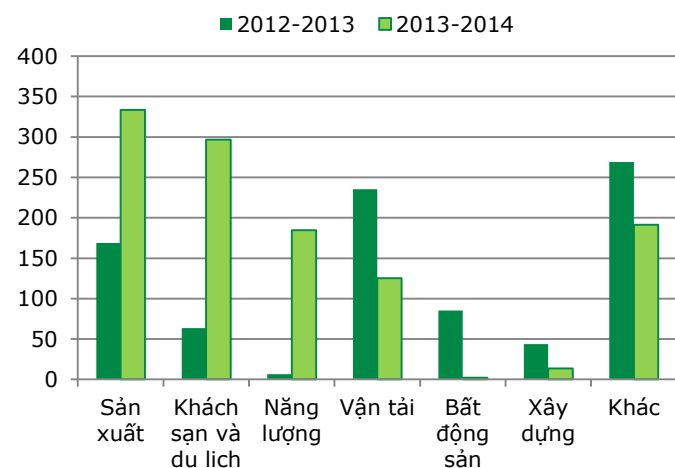
Theo Bộ Kế hoạch Đầu tư và Phát triển Kinh tế Myanmar, kể từ khi bộ luật Đầu tư Công dân 1994 được ban hành đến tháng 6 năm 2014, đã có 984 doanh nghiệp tư nhân được cấp phép đầu tư với tổng số vốn là 4.566 tỷ kyats (4,7 tỷ USD). Trong đó, sản xuất, xây dựng, khách sạn và du lịch là những ngành được chú trọng nhiều nhất trong số 11 nhóm ngành nghề kinh tế, chiếm tỷ lệ lần lượt 27,55%, 16,57% và 14,61% tổng vốn đầu tư được cấp phép cho nhà đầu tư trong nước

Đầu tư trong nước lũy kế từ năm 1994

Nguồn: MNPED

Ngành đầu tư chính (triệu USD)

Nguồn: MNPED

Năm ngoái, tổng vốn đầu tư trong nước dành cho lĩnh vực sản xuất, khách sạn và du lịch tiếp tục tăng vọt đạt lần lượt là 333,7 triệu USD, và 296,7 triệu USD. Trong khi đó ngành năng lượng thu hút 184,51 triệu USD vốn đầu tư trong

nước, cao hơn rất nhiều so với mức 6,38 triệu USD năm 2012.

Đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI)

Kể từ khi luật đầu tư nước ngoài được ban hành năm 1988, tính đến cuối tháng 6 năm 2014 đã có 36 quốc gia đầu tư vào Myanmar với tổng vốn đầu tư lũy kế đạt 46,72 tỷ USD, chủ yếu cho các ngành: thủy điện (41,28%), dầu khí (30,76%). Các ngành sản xuất, khai thác khoáng sản, khách sạn và du lịch, giao thông vận tải, viễn thông và bất động sản, mỗi ngành chỉ thu hút khoảng 3% đến 9% tổng FDI.

Năm 2010, ghi nhận dòng vốn FDI kỷ lục gần 20 tỷ USD (từ mức 300 triệu USD năm 2009). Chỉ riêng trong năm 2010, tổng vốn FDI cam kết đã cao hơn rất nhiều so với tổng vốn FDI lũy kế vào Myanmar từ các năm trước đó. FDI vào Myanmar chủ yếu đến từ Trung Quốc (8,27 tỷ USD), Hong Kong (5,8 tỷ USD), Thái Lan (2,95 tỷ USD) và Hàn Quốc (2,68 tỷ USD).

Mặc dù vốn FDI đăng ký giảm mạnh sau năm 2010, nhưng Myanmar vẫn là quốc gia hấp dẫn đầu tư nước ngoài nhờ nguồn tài nguyên dồi dào, những cải cách kinh tế - chính trị và đặc biệt là việc các nước phương Tây gỡ bỏ cấm vận.

Tổng vốn FDI lũy kế theo từng ngành (tính đến cuối tháng 6/2014)

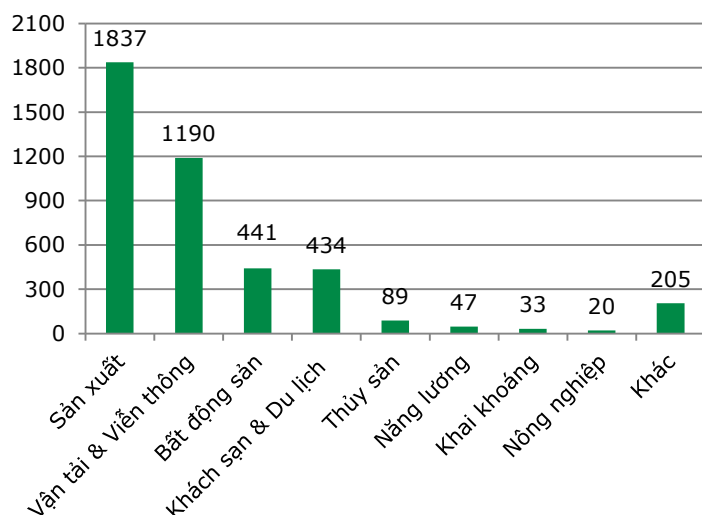
Ngành nghề kinh doanh	Số doanh nghiệp được cấp phép cho 1 dự án	Tổng vốn đầu tư (triệu USD)	%
Năng lượng	7	19.284,32	41,28
Dầu thô và khí gas	115	14.372,27	30,76
Sản xuất	362	4.129,44	8,84
Khai khoáng	69	2.863,18	6,13
Khách sạn và du lịch	55	1.854,9	3,97
Vận tải và viễn thông	24	1.782,75	3,82
Bất động sản	23	1.497,03	3,20
Chăn nuôi và thủy hải sản	30	437,64	0,94
Nông nghiệp	14	208,65	0,45
Khu công nghiệp	3	193,11	0,41
Xây dựng	2	37,77	0,08
Ngành dịch vụ khác	16	56,986	0,12
Tổng	720	46.718,185	100

Nguồn: MNPED, VPBS tổng hợp

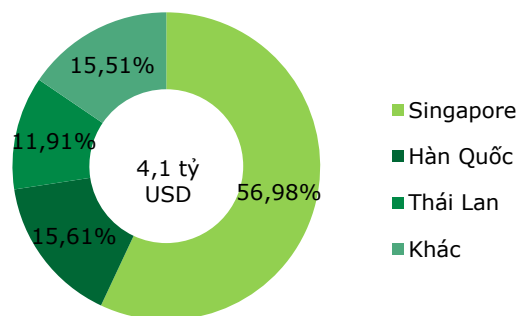
Vốn FDI đạt 4,1 tỷ USD năm 2013, trong đó dòng vốn đầu tư chủ yếu chảy mạnh vào các ngành như sản xuất, giao thông vận tải, viễn thông, bất động sản, khách sạn và du lịch. Singapore dẫn đầu với 2,34 tỷ USD, chiếm 57% tổng số vốn đầu tư vào Myanmar trong năm ngoái. Tiếp theo đó là Hàn Quốc, Thái Lan, Anh Quốc và Việt Nam.

Ủy ban Đầu tư Myanmar đã dự báo vốn FDI sẽ đạt từ 4 tỷ đến 5 tỷ USD trong năm tài chính 2014-2015. Tuy nhiên, tổng số vốn đầu tư trong nửa đầu năm nay đã vượt mức 4 tỷ USD, trong đó vốn đầu tư vào ngành viễn thông chiếm

20% tổng vốn đầu tư, chủ yếu nhờ hai công ty: Ooredoo của Qatar và Telenor của Na-uy đã được cấp phép đầu tư tại Myanmar vào năm ngoái.

Nguồn: MNPED

Nguồn: MNPED

Vốn FDI được kỳ vọng sẽ tiếp tục tăng mạnh do Ủy ban đầu tư Myanmar đã mở rộng danh sách các ngành nghề cho phép đầu tư nước ngoài sang các ngành như viễn thông và ngân hàng. Đặc biệt, mới đây các ngành kinh tế mũi nhọn như khai thác khoáng sản, xây dựng, trang sức và dịch vụ tiện ích đã được phép đầu tư 100% vốn nước ngoài.

Tuy nhiên khả năng hấp thụ nguồn vốn đầu tư nước ngoài của quốc gia này vẫn còn là câu hỏi vì sẽ cần một thời gian dài để cải thiện những vấn đề như lao động trình độ thấp và cơ sở hạ tầng kém phát triển.

Chi tiêu Ngân sách Nhà nước

Chính phủ Myanmar đã và đang đẩy mạnh chi tiêu Ngân sách Nhà nước vì mục tiêu tăng trưởng và phát triển kinh tế. Tổng mức chi tiêu của chính phủ đã tăng mạnh từ mức 18,8% tổng GDP năm 2010 lên 29,2% tổng GDP năm 2013, cao hơn so với các quốc gia khác trong cùng khu vực.

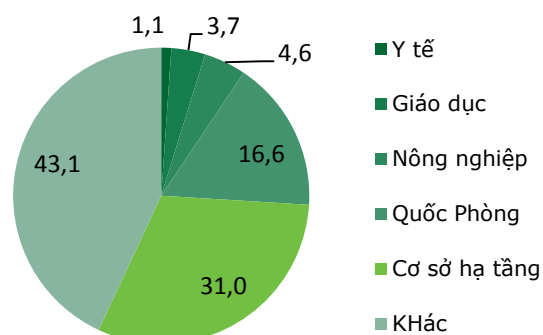
Năm 2011, chính phủ Myanmar đã dành 31% tổng giá trị Ngân sách nhà nước để xây dựng cơ sở hạ tầng, trong khi chỉ có 1,1% và 3,7% dành cho y tế và giáo dục. Tuy rằng con số này đã tăng lên tới 6,5% cho y tế và 11,8% cho giáo dục trong năm ngoái nhưng so sánh với các quốc gia thành viên ASEAN thì tỷ lệ này đứng cuối bảng đối với ngành giáo dục và đứng thứ 3 từ dưới lên đối với ngành y tế.

Chi tiêu Ngân sách Nhà nước theo GDP (%)

Quốc gia	FY2010	FY2011	FY2012	FY2013
Myanmar	18,9	18,5	27,4	29,2
Campuchia	21,3	20,7	21,6	19,9
Thái Lan	19,2	19,7	19,7	20,1
Malaysia	25,5	25,8	26,5	25,6
Việt Nam	27,2	25,4	26,2	26

Nguồn: ADB, VPBS tổng hợp

Cơ cấu chi tiêu ngân sách Chính phủ theo ngành năm 2011 (%)

Nguồn: ADB

CHỈ SỐ KINH TẾ VĨ MÔ

Tỷ giá ổn định

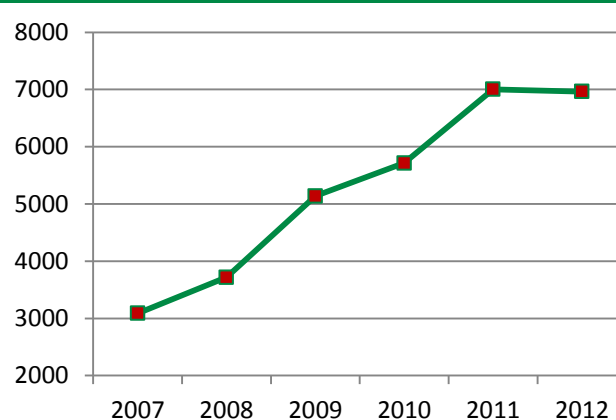
Trước tháng 4 năm 2012, đồng Kyat (MMK) của Myanmar – dao động ở quanh mức 6,4 kyat/USD. Tuy nhiên trên thị trường chợ đen tỷ giá biến động từ 800 kyat/USD tới trên 1.300 kyat/USD. Ngày 2/4/2012, Ngân hàng Trung ương Myanmar đã công bố áp dụng cơ chế quản lý tỷ giá thả nổi có kiểm soát và ấn định tỷ giá ở mức ban đầu 818MMK/USD. Đồng kyat sau đó đã giảm mạnh xuống mức 970 MMK/USD vào cuối tháng 7 năm 2013 do nhập khẩu tăng mạnh trong khi xuất khẩu tăng trưởng thấp hơn. Đồng kyat sau đó được duy trì ở mức khá ổn định quanh vùng 970-985 MMK/USD.

Tỷ giá MMK/USD

Nguồn: Bloomberg

Dự trữ ngoại hối (triệu USD)

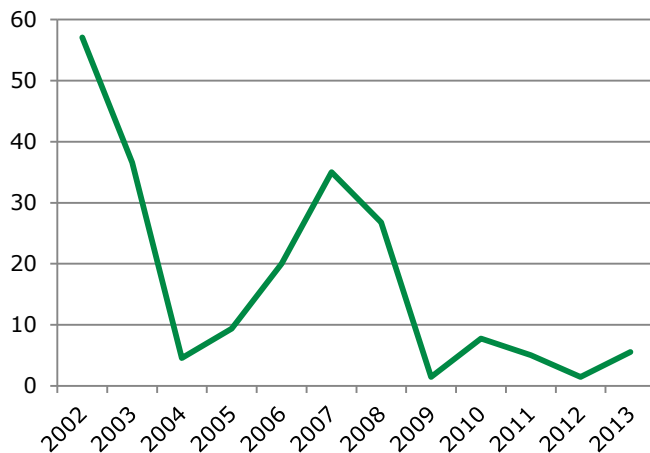
Nguồn: ADB

Do nhu cầu nhập khẩu máy móc và nguyên vật liệu đầu vào cho các dự án sản xuất và cơ sở hạ tầng tăng lên, đồng kyat mất giá đã gây ra những ảnh hưởng tiêu cực. Tuy nhiên việc thả nổi đồng kyat đã làm Myanmar trở nên hấp dẫn hơn đối với các nhà đầu tư nước ngoài và có lợi cho khu vực xuất khẩu.

Lạm phát

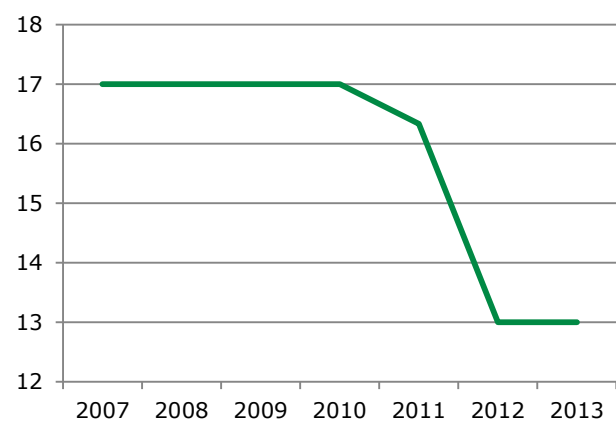
Lạm phát đã từng là một trong những vấn đề nghiêm trọng của Myanmar trước đây. Đất nước này đã phải trải qua siêu lạm phát trong những năm 1990 và những năm 2000 do một số nguyên nhân như Ngân hàng trung ương in tiền để giải quyết thâm hụt ngân sách, thu nhập của khối viên chức nhà nước gia tăng đáng kể và do giá nhiên liệu tăng mạnh. Từ năm 2009, lạm phát đã được kiểm soát dưới mức 9% và được duy trì khá ổn định quanh mức 6% trong vòng 12 tháng qua. Mặc dù kinh tế tăng trưởng nhanh cũng gia tăng sức ép lên lạm phát, nhưng các tổ chức quốc tế như IMF và ADB vẫn nhận định lạm phát trong năm nay vẫn tiếp tục được kiểm soát quanh mức 6%.

Lạm phát 2002 - 2013 (%)

Source: ADB

Lãi suất cho vay (%)

Source: ADB

Lãi suất

Lãi suất ngân hàng giảm mạnh từ 17% năm 2011 xuống còn 13% năm 2013. Ngân hàng trung ương Myanmar hiện đang giới hạn lãi suất cho vay của các ngân hàng thương mại trong khoảng từ 10% đến 13%.

MỘT SỐ NGÀNH TRIỂN VỌNG

Kể từ khi Myanmar mở cửa với thế giới, đã có rất nhiều cơ hội đầu tư hấp dẫn cho nhà đầu tư nước ngoài trong hầu hết các ngành nghề (trừ những lĩnh vực trong danh sách cấm). Tuy vậy, chúng tôi nhận thấy những ngành nghề kinh tế sau đây và đang đặc biệt thu hút các nhà đầu tư nước ngoài:

Năng lượng

Cho đến nay, năng lượng là ngành hấp dẫn nhất đối với các nhà đầu tư nước ngoài, chiếm 72,04% tổng vốn FDI lũy kế đến cuối tháng 6/2014, trong đó thủy điện đã thu hút được 19,3 tỷ USD, dầu khí và gas đạt 14,4 tỷ USD.

Thủy điện

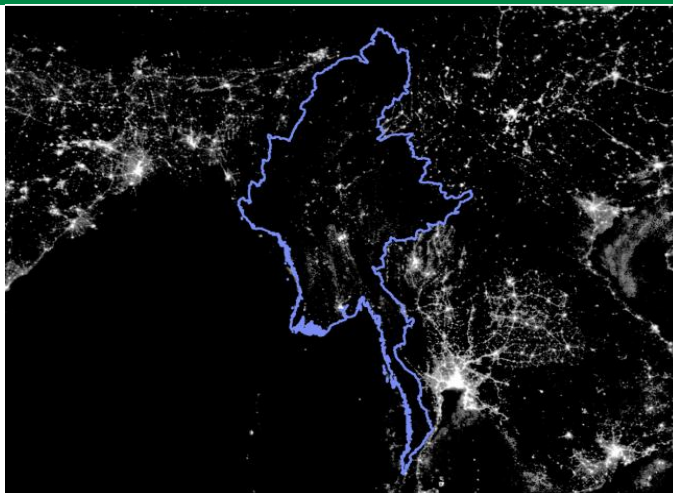
Hiện tại khoảng 70% số hộ dân của Myanmar chưa có điện, đây là tỷ lệ cao nhất so với các quốc gia trong khối ASEAN. Tỷ lệ này thậm chí lên tới trên 90% tại các khu vực nông thôn. Yangon và một số thành phố chính thường xuyên xảy ra

việc cắt điện luân phiên. Hầu hết các doanh nghiệp phải sử dụng tới máy phát điện tại chỗ chi phí cao và hiệu suất của các nhà máy sản xuất không thể đạt mức năng suất cao nhất.

Thiếu hụt điện là một vấn đề nghiêm trọng gây cản trở khả năng phát triển kinh tế xã hội. Vì vậy ngành năng lượng sẽ vẫn tiếp tục là ngành được chính phủ ưu tiên đầu tư (chính phủ Myanmar đã lên kế hoạch tăng công suất sản xuất điện lên 20.000 MW vào năm 2030). Chúng tôi tin rằng ngành điện, và đặc biệt là thủy điện sẽ tiếp tục thu hút nhiều nhà đầu tư vì các lý do sau:

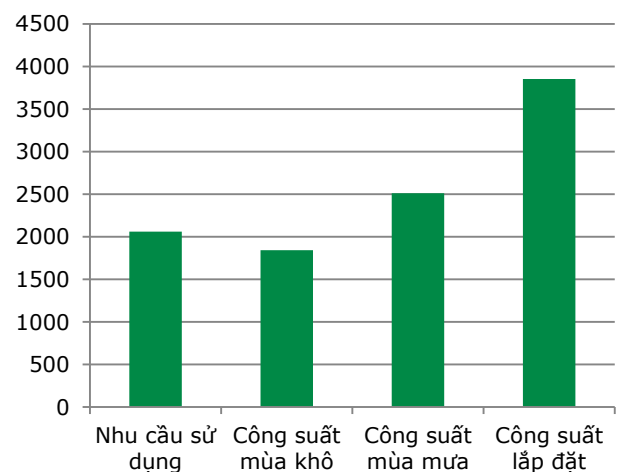
- Theo báo cáo của ADB, Myanmar có trữ lượng thủy điện dồi dào hơn 100.000 MW, chủ yếu đến từ bốn con sông chính - Ayeyarwaddy, Chindwin, Thanlwin và Sittaung.
- Công suất điện lắp đặt hiện tại của Myanmar chỉ vào khoảng 3.8000 MW (so với mức 26.500 MW tại Việt Nam). Thêm vào đó công suất có thể sử dụng nhỏ hơn rất nhiều so với công suất đã lắp đặt do thiết bị, công nghệ truyền tải và phân phối cũ gây tổn thất điện năng và một phần điện sản xuất cho xuất khẩu. Công suất hiện tại không thể đáp ứng được nhu cầu tiêu thụ điện đang ngày một tăng cao.
- Nhu cầu sử dụng điện được dự báo sẽ tiếp tục tăng mạnh do cơ cấu kinh tế đang dần chuyển dịch từ khu vực nông nghiệp sang khu vực công nghiệp và dịch vụ.
- 75% lượng điện sản xuất chủ yếu từ thủy điện (cao hơn so với mức trung bình 10% tại Đông Nam Á) và 25% còn lại đến từ nguồn điện khí và điện than. Cùng với việc phát triển các nguồn điện sử dụng công nghệ đốt nhiên liệu hóa thạch Chính phủ vẫn sẽ tiếp tục chú trọng phát triển thủy điện do thủy điện sử dụng nguồn nguyên liệu tái sử dụng ít ảnh hưởng tới môi trường.
- Thủy điện không tiêu tốn chi phí nhiên liệu, do đó chi phí hoạt động thấp.

Ảnh vệ tinh vào ban đêm

Nguồn: McKinsey Global Institute

Công suất điện – 2013 (MW)

Nguồn: MEPE

Điều kiện đầu tư:

Nhà máy sản xuất thủy điện và nhiệt điện có vốn đầu tư nước ngoài có thể được phép thành lập trên cơ sở góp vốn cổ phần với Chính phủ hoặc theo hợp đồng BOT.

Thách thức:

Bên cạnh những khó khăn thách thức thường thấy của việc đầu tư vào nhà máy thủy điện như vốn đầu tư cao và công suất giảm mạnh trong mùa khô, giá điện thấp tại Myanmar cũng là một trong những yếu tố ngăn cản các nhà đầu tư đến với ngành điện. Mặc dù có rất nhiều công ty nước ngoài đã đầu tư vào ngành điện Myanmar và nhiều công ty khác đang nằm trong danh sách đăng ký đầu tư, nhưng ngành điện vẫn tiếp tục là lĩnh vực thu hút các nhà đầu tư khi nhu cầu tiêu thụ điện đang tăng cao cả ở trong nước cũng như từ các quốc gia láng giềng như Thái Lan và Trung Quốc.

Dầu khí

Bên cạnh thủy điện, trữ lượng dầu khí dồi dào cũng thu hút sự chú ý của các nhà đầu tư nước ngoài. Đây cũng là lĩnh vực xuất khẩu chủ yếu của Myanmar, chiếm khoảng 30% đến 40% tổng giá trị xuất khẩu trong 2 năm qua.

Theo ADB, trữ lượng dầu của Myanmar vào khoảng 3,2 tỷ thùng, tương đương với nhiều nước trong khối ASEAN. Báo cáo của BP năm 2014 ước tính trữ lượng khí tự nhiên của Myanmar vào cuối năm 2013 đạt 10 nghìn tỷ feet khối (283 triệu mét khối), tương ứng khoảng 2% tổng trữ lượng khí đã được thăm dò tại khu vực châu Á Thái Bình Dương và 0,15% trữ lượng của thế giới. Hiện tại, Myanmar đang đứng thứ 46 trên thế giới về trữ lượng khí tự nhiên đã được chứng minh.

Trữ lượng dầu thô và khí tự nhiên đã được chứng minh của Myanmar không nhiều so với thế giới, nhưng trữ lượng tiềm năng có thể cao hơn rất nhiều do còn nhiều khu vực vẫn chưa được thăm dò. Chính vì vậy, các nhà đầu tư nước ngoài không những quan tâm tới nguồn trữ lượng đã được phát hiện mà còn kỳ vọng vào nguồn cung dồi dào tiềm ẩn có khả năng được phát hiện nhờ các công nghệ hiện đại.

Trữ lượng dầu và khí đốt theo từng quốc gia

Quốc gia	Trữ lượng khí		Trữ lượng dầu	
	Nghìn tỷ mét khối	Tỷ lệ R/P	Tỷ thùng	Tỷ lệ R/P
Brunei	0,3	85,8	1,1	22,3
Myanmar	0,3	21,6	3,2	-
Thái Lan	0,3	6,8	0,4	2,5
Việt Nam	0,6	63,3	4,4	34,5
Malaysia	1,1	15,8	3,7	15,3
Indonesia	2,9	41,6	3,7	11,6
Thế giới	185,7	55,1	1.687,9	53,3

Nguồn: ADB, BP, VPBS tổng hợp

Từ tháng 10 năm ngoái, 16 lô dầu khí trên đất liền và 20 lô dầu khí ngoài khơi (10 lô ở vùng nước sâu và 10 lô ở vùng nước nông) đã được giao cho 46 nhà đầu tư trong nước và quốc tế. Myanmar dự định sẽ tiếp tục cho phép các nhà đầu tư nước ngoài khai thác thêm 15 lô ở các khu vực khác trong năm sau.

Tổng công ty thăm dò và sản xuất dầu khí (PVEP) Việt Nam đã vào thị trường Myanmar từ khá sớm với việc ký kết hợp tác thăm dò và khai thác tại lô M2 Montana vào tháng 10/2008. Sau hơn 4 năm rưỡi, vào tháng 6/2013 PVEP đã công bố phát hiện khí từ giếng khoan thăm dò đầu tiên tại lô này.

Điều kiện đầu tư:

Để tiến hành thăm dò và khai thác dầu khí tại Myanmar, các công ty cần ký hợp đồng với Tổng công ty Dầu khí Myanmar (MOGE). Trước đây, nếu muốn đầu tư vào ngành dầu khí Myanmar các nhà đầu tư nước ngoài có thể đăng ký và thỏa thuận trực tiếp với MOGE và Bộ năng lượng Myanmar (MOE). Tuy nhiên các nhà đầu tư đã phải thực hiện đấu thầu kể từ năm 2011 đối với những lô dầu khí trên đất liền và từ năm 2013 đối với những lô ngoài khơi.

Nhà đầu tư nước ngoài được yêu cầu lập doanh nghiệp liên doanh với công ty trong nước tại các lô dầu khí trên đất liền và tại vùng nước nông, điều này không áp dụng với vùng nước sâu.

Nhà đầu tư phải cam kết trả 12,5% khối lượng khai thác được cho Chính phủ (đối với cả các lô trong đất liền và các lô ngoài khơi). Sau khi trừ chi phí hoàn vốn (50% tới 60%), MOGE sẽ hưởng khoảng 60 tới 90% giá trị còn lại, tùy thuộc vào tỷ lệ khai thác và độ sâu của giếng khoan.

Khai khoáng

Khai khoáng đóng một vai trò quan trọng đối với nền kinh tế Myanmar. Myanmar là quốc gia sản xuất hồng ngọc hàng đầu trên thế giới, chiếm khoảng 90% tổng sản lượng toàn thế giới. Năm ngoái, xuất khẩu ngọc bích đứng vị trí thứ 2 và chiếm 9% tổng kim ngạch xuất khẩu.

Bên cạnh trữ lượng lớn về ngọc thạch và đá trang sức (ngọc bích và đá quý), vốn nằm trong danh mục bị cấm đầu tư đối với nhà đầu tư nước ngoài, Myanmar còn có trữ lượng lớn kim loại khoáng sản khác như đồng, chì, quặng sắt, kẽm và vàng, mở ra nhiều cơ hội tốt cho các nhà đầu tư quốc tế.

Trữ lượng khoáng sản (triệu tấn)

Khoáng sản	Đã chứng minh	Có thể	Tiềm năng	Tổng trữ lượng
Đá quý trang sức	1,07	0,11	0,07	1,25
Đá vôi	3.095,10	5.982,40	49.740,50	58.818
Đồng	1.308,6	688,52	0,19	1.997,31
Chì	13,28	12,67	18,14	44,09
Kẽm	5,21	14,41	0,33	19,95
Tin (ore)	0,36	38,74	0,29	39,39
Vàng	15,29	47,66	3,16	66,11
Than	229,58	140,73	121,53	491,84

Nguồn: ADB

Điều kiện đầu tư:

Tuy nhiên, các nhà đầu tư cần chú ý chỉ những hạng mục khai thác lớn mới có thể được Bộ Khai thác Khoáng sản cấp phép. Những dự án khai thác quy mô vừa và nhỏ đều bị cấm đầu tư đối với các nhà đầu tư nước ngoài.

Nông nghiệp – Thủy sản

Kinh tế Myanmar phụ thuộc nhiều vào ngành nông nghiệp (chiếm 30% GDP). Tuy trang thiết bị sản xuất và công nghệ còn kém phát triển, nhưng ngành nông nghiệp vẫn đạt được những kết quả khả quan. Trong hai năm qua xuất khẩu gạo được ghi nhận vào khoảng 1,2 tới 1,4 triệu tấn. Những sản phẩm khác như các loại đậu và ngô cũng chiếm thị phần lớn trong kim ngạch xuất khẩu. Sản lượng thủy sản đánh bắt và nuôi trồng đạt 4,72 triệu tấn năm 2012, tương đương với 82% tổng sản lượng của Việt Nam trong cùng năm.

Nông nghiệp có tiềm năng phát triển mạnh nhờ điều kiện khí hậu thuận lợi, nguồn nước và đất dồi dào. Đất canh tác có khoảng 12,8 triệu héc ta và còn có khả năng mở rộng thêm hơn 50% vì có khoảng 6 triệu héc ta đất canh tác hiện tại vẫn chưa được khai phá. Trong khi đó, nguồn cung nước của Myanmar gấp 9 lần Trung Quốc và gấp 5 năm Việt Nam. Nhiều loại sản phẩm nông nghiệp khác cũng có nhiều cơ hội phát triển như cao su, dầu cọ, ngô, mía, và các sản phẩm khác.

Thủy sản cũng là một ngành tiềm năng khi Myanmar có đường bờ biển dài hơn 3.000 km, diện tích thềm lục địa lên tới 230.000 km² và thủy vực nội địa dồi dào với thành phần loài đa dạng, với nhiều khu vực chưa được khai thác.

Với nguồn tài nguyên dồi dào và điều kiện tự nhiên thuận lợi, nông nghiệp và thủy sản là ngành hấp dẫn đối với nhà đầu tư nước ngoài.

Điều kiện đầu tư:

Nhà đầu tư nước ngoài có thể đầu tư vào các doanh nghiệp quốc tế hoặc doanh nghiệp Myanmar hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp và hiện đang cần mở rộng, hoặc thành lập doanh nghiệp mới. Tuy nhiên hoạt động sản xuất và phân phối giống cây trồng chỉ được phép hoạt động dưới hình thức cổ phần với công dân Myanmar.

Rủi ro và thách thức:

- Quyền sử dụng đất là một trong những vấn đề mà nhà đầu tư nước ngoài cần lưu ý khi đầu tư vào ngành nông nghiệp, để tránh vướng vào những tranh chấp về quyền sử dụng đất. Đã có nhiều cuộc biểu tình của nông dân Myanmar, tố cáo đất của họ bị tịch thu nhưng lại không có bất kỳ khoản bồi thường nào.
- Một vấn đề khác là hệ thống giao thông kém phát triển, dẫn tới chi phí vận chuyển từ khu vực nông thôn tới Yangon khá đắt.

Bất động sản

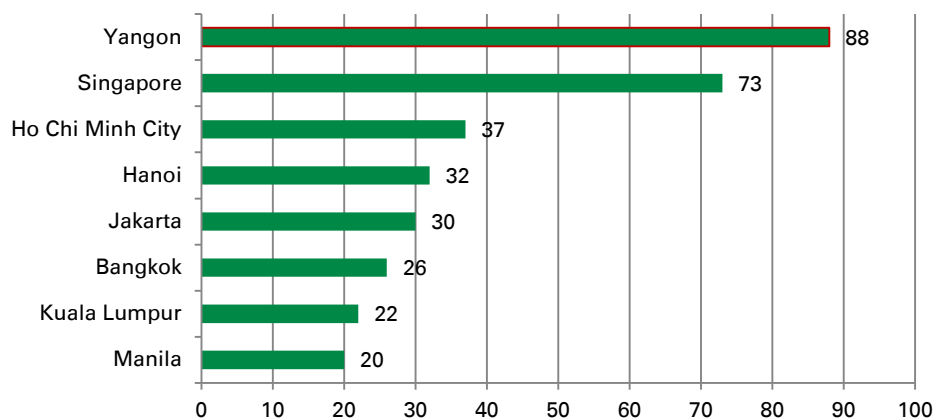
Một ngành nhiều hứa hẹn khác mà chúng tôi muốn nhắc tới là Bất động sản – một trong những ngành thu hút nhiều sự chú ý nhất của các nhà đầu tư.

Giá bất động sản tại Myanmar đã tăng lên đáng kể từ năm 2007 vì thuế đất giảm mạnh từ 60% xuống 15%. Giá bất động sản sau đó đã tăng vọt kể từ cải cách năm 2011 khi dòng vốn FDI tăng mạnh làm tăng nhu cầu bất động sản.

Giá đất tại khu vực sầm uất Kyaktade đã tăng tới 1,5 triệu Kyat/Feet vuông (16.800 USD/m²). Trong khi đó, giá đất tại khu Bahan và Ryay Road vào khoảng 5.500 USD/m² tới 9.000 USD/m² trước khi Chính phủ đặt mức giá trần cho giá bất động sản vào tháng trước.

Giá thuê văn phòng mại tại Yangon giờ đây thậm chí tương đương với những thành phố đắt đỏ khác như Singapore và cao hơn rất nhiều so với thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội mặc dù các tòa nhà loại văn phòng loại A tại Yangon đều chưa sánh được với văn phòng loại A theo tiêu chuẩn quốc tế. Theo Colliers International, giá văn phòng tại Myanmar sẽ tăng thêm 25% trong vòng 2 năm tới.

Giá thuê văn phòng (USD/tháng/m²)

Nguồn: Collier International

Giá khách sạn cũng tăng vọt trong những năm gần đây. Khách sạn Sedona đã tăng giá thuê phòng từ mức giá 50 USD/đêm vào thời điểm hai năm trước tới 200 USD/đêm năm 2014 do lượng khách du lịch tăng cao dẫn tới gia tăng nhu cầu phòng khách sạn. Theo số liệu của Bộ Khách sạn và Du lịch Myanmar, lượng khách du lịch đã đạt tới 2 triệu lượt khách năm 2013, tăng so với 1 triệu lượt khách năm 2012 và được dự đoán sẽ tiếp tục tăng lên tới 3 triệu lượt khách trong năm nay. Tổng số phòng khách sạn dự báo sẽ tăng lên tới 47.000 phòng trong năm nay, tăng gấp đôi so với 24.000 phòng năm 2012. Tuy nhiên số lượng phòng vẫn không thể đáp ứng được nhu cầu ngày một tăng.

Điều kiện đầu tư:

- Nhà đầu tư nước ngoài không được phép sở hữu đất. Tuy nhiên, họ có thể được thuê đất trong 50 năm, sau đó được gia hạn thêm 2 lần, mỗi lần 10 năm.

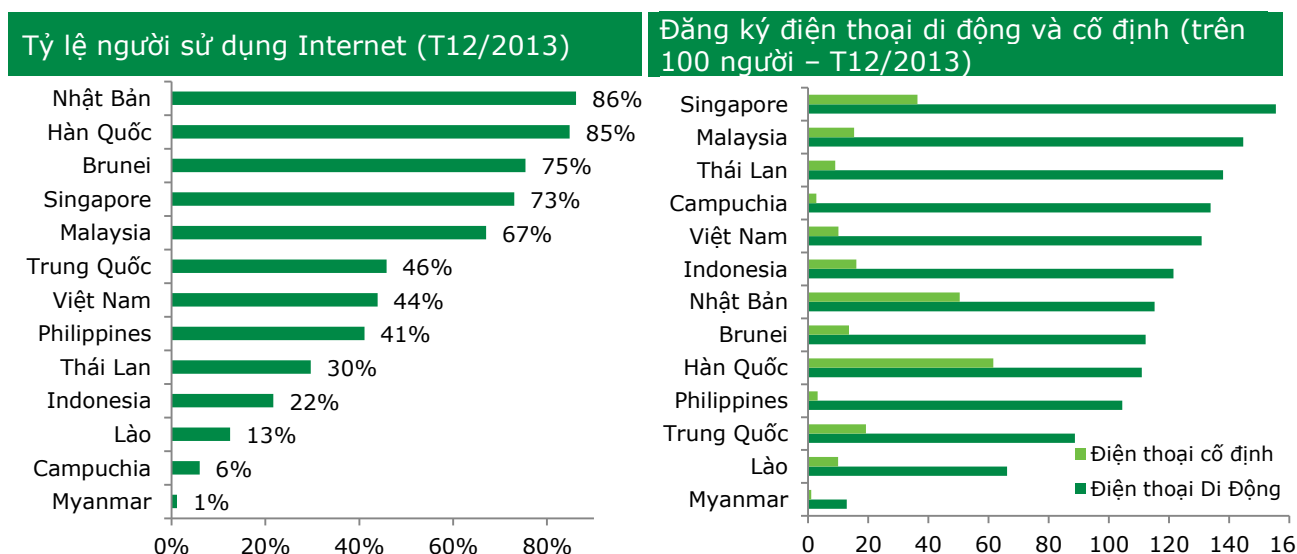
- Để đầu tư vào văn phòng và khu căn hộ, nhà ở gần khu công nghiệp, nhà ở bình dân, và khu thị trấn mới, nhà đầu tư nước ngoài có thể tham gia góp vốn cổ phần với các nhà đầu tư trong nước - bên sẽ góp vốn bằng quyền sử dụng đất và đổi lại họ sẽ nhận cổ phần (tối thiểu 20%),
- Đối với dự án khách sạn từ 3 sao trở lên thì có thể do nhà đầu tư nước ngoài sở hữu 100%.
- Nhà đầu tư nước ngoài còn có thể đầu tư vào những dự án BOT và chuyển trả lại cho chủ sở hữu đất (Chính phủ) sau 30 đến 50 năm.

Dự báo nhu cầu về nhà ở, văn phòng, khu thương mại bán lẻ và khách sạn sẽ tăng mạnh khi dòng vốn đầu tư nước ngoài tiếp tục đổ vào. Chính vì vậy bất động sản sẽ tiếp tục thu hút vốn đầu tư. Tuy nhiên, nhà đầu tư cần chú ý tới hiện tượng bong bóng bất động sản có thể sẽ sớm xảy ra và bùng nổ như đã từng xảy ra tại Việt Nam.

Viễn thông

Ngành viễn thông đã có những thay đổi ngoạn mục từ năm 2012, với giá SIM điện thoại giảm mạnh từ mức 1.500 – 3.000 USD năm 2008 xuống còn khoảng 250 USD. Sau khi hai nhà cung cấp dịch vụ viễn thông – Telenor của Na-uy và Ooredoo của Qatar vượt qua 9 đối thủ khác (trong đó có Viettel) để được nhận giấy phép hoạt động độc quyền tại Myanmar năm ngoái, giá SIM điện thoại tại Myanmar hiện chỉ còn có giá 1,5 USD.

Theo số liệu từ International Telecommunication Union, tính đến cuối tháng 12 năm 2013, tỷ lệ sử dụng Internet ở mức 1%, và tỷ lệ đăng ký sử dụng điện thoại di động và cố định của Myanmar ở mức 13%, nằm trong nhóm thấp nhất trên thế giới, cho thấy ngành viễn thông còn rất nhiều tiềm năng phát triển về dài hạn.

Nguồn: ITU

Mặc dù Telenor và Ooredoo thắng thầu năm ngoái, vẫn còn rất nhiều việc cần có sự tham gia hỗ trợ của các công ty viễn thông. Điều này, cùng với mục tiêu của chính phủ tăng tỷ lệ sử dụng điện thoại và internet của người dân lên mức của các nước xung quanh, sẽ đem đến rất nhiều cơ hội đầu tư trong ngành viễn

thông Myanmar.

Điều kiện đầu tư:

Theo Luật đầu tư nước ngoài, các nhà đầu tư nước ngoài có thể đầu tư vào ngành viễn thông mà không bị giới hạn đầu tư. Tuy nhiên Chính phủ có thể đưa ra một số quy định và hạn chế riêng.

Thách thức:

Thiếu điện là một trong những rào cản lớn đối với các nhà cung cấp dịch vụ viễn thông tại Myanmar. Để mở rộng mạng lưới, cần phải dựng nhiều tháp di động. Tại nhiều vùng không có điện, sẽ cần phải có máy phát điện kèm theo.

Triển vọng của các ngành khác:

Những ngành chúng tôi thảo luận bên trên là những ngành nhận được nhiều quan tâm nhất từ các nhà đầu tư quốc tế. Tuy nhiên theo chúng tôi các ngành khác cũng rất tiềm năng. Nâng cấp cơ sở hạ tầng khá nghèo nàn là một nhu cầu tất yếu, do đó ngành xây dựng sẽ tăng trưởng theo đà phát triển cơ sở hạ tầng. Các ngành sản xuất cũng có tiềm năng lớn do dân số đông cùng nhu cầu cao cho nhiều loại hàng hóa khác nhau. Hàng tiêu dùng hiện nay chủ yếu là hàng nhập khẩu, sản xuất trong nước chưa nhiều. Ngành ngân hàng cũng sẽ sớm tăng trưởng như là điều kiện cần có cho sự phát triển kinh tế. Những ngành nghề khác như du lịch và dịch vụ chắc chắn cũng nằm trong danh mục đầu tư hấp dẫn.

Cơ hội là không thể kể hết, mở ra với tất cả các nhà đầu tư. Sự lựa chọn phụ thuộc vào điều kiện và chiến lược của từng nhà đầu tư.

QUY TRÌNH ĐẦU TƯ

Ưu đãi đầu tư chung

Để thu hút vốn đầu tư nước ngoài, Luật đầu tư nước ngoài Myanmar (MFIL) 2012 đã quy định những điều khoản ưu đãi đầu tư cho nhà đầu tư nước ngoài. Sau đây là một số những ưu đãi chung dành cho doanh nghiệp đăng ký theo MFIL và được MIC cấp phép:

- Miễn thuế trong 5 năm đầu
- Miễn thuế cho máy móc thiết bị, dụng cụ, phụ tùng, và nguyên liệu sử dụng trong kinh doanh; các mặt hàng nhập khẩu cần thiết cho quá trình xây dựng doanh nghiệp.
- Miễn thuế cho những nguyên liệu nhập khẩu trong 3 năm đầu sản xuất thương mại sau khi quá trình xây dựng kết thúc.
- Miễn giảm thuế giá trị gia tăng vào những sản phẩm xuất khẩu.
- Và nhiều ưu đãi cụ thể khác cho từng ngành.

Yêu cầu về vốn và quy trình đầu tư

Nhà đầu tư nước ngoài có thể đăng ký thành lập công ty thông qua:

- Luật Doanh nghiệp Myanmar, và không cần giấy phép của MIC. Tuy

những doanh nghiệp đăng ký kinh doanh dưới hình thức Luật Doanh nghiệp Myanmar sẽ không được nhận ưu đãi thuế. Vốn đầu tư tối thiểu là 50.000 USD cho các doanh nghiệp dịch vụ và 150.000 USD cho doanh nghiệp sản xuất.

- Luật Đầu tư nước ngoài Myanmar, trong đó các công ty được phép nhận chính sách ưu đãi thuế. Vốn đầu tư tối thiểu do MIC quy định.

Tất cả các nhà đầu tư nước ngoài được khuyến cáo tham khảo ý kiến tư vấn từ một công luật nội địa để hoàn thành các thủ tục tiến hành đầu tư. Chúng tôi xin đề cập sơ lược quy trình một công ty Việt Nam cần phải trải qua để xin giấy phép thành lập tại Myanmar (lĩnh vực dịch vụ):

- Bước 1: Đăng ký xin phép Giấy phép thành lập tạm thời tại Myanmar (nên thông qua một công ty tư vấn luật bản xứ).
- Bước 2: Xin giấy phép đầu tư ra nước ngoài từ Bộ kế hoạch và Đầu tư Việt Nam, đăng ký tài khoản vốn đầu tư trực tiếp ra nước ngoài tại Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, và mở tài khoản vốn đầu tư trực tiếp ra nước ngoài tại một Ngân hàng thương mại được phép hoạt động tại Việt Nam.
- Bước 3: Chuyển khoản 50% vốn đầu tư quy định sang ngoại tệ được chấp thuận tại ngân hàng của Myanmar, là những ngân hàng được cấp giấy phép giao dịch ngoại hối (Giấy phép giao dịch ngoại hối đã được cấp cho 3 ngân hàng quốc doanh và 15 ngân hàng thương mại).
- Giấy phép kinh doanh chính thức sẽ được cấp khi nhà đầu tư hoàn thành bước thứ 3.

Các hoạt động kinh doanh bị cấm đối với người nước ngoài

Hầu hết các ngành nghề kinh doanh đều cho phép nhà đầu tư nước ngoài tham gia góp vốn cổ phần hoặc thành lập công ty 100% vốn nước ngoài. Tuy nhiên nhà đầu tư cần chú ý tới những hoạt động kinh doanh bị cấm (đối với nhà đầu tư nước ngoài) trước khi đầu tư vào Myanmar:

Danh sách các hạng mục kinh doanh bị cấm đầu tư

STT	Hạng mục kinh doanh bị cấm đầu tư
1	Sản xuất và các dịch vụ liên quan đến vũ khí của Quốc phòng
2	Quản lý và bảo tồn rừng nguyên sinh
3	Khảo sát, thăm dò và sản xuất ngọc và đá quý
4	Khai thác khoáng sản ở quy mô vừa và nhỏ
5	Quản lý hệ thống năng lượng Điện
6	Giám sát các công trình Điện
7	Dịch vụ hàng không
8	Khai thác khoáng sản bao gồm cả hoạt động khai thác Vàng trên sông
9	Dịch vụ radar chỉ dẫn đường
10	Dịch vụ in ấn và phát hành báo chí không được đồng ý của Chính phủ
11	Tạp chí theo ngôn ngữ dân tộc kể cả tiếng Myanmar

Nguồn: MIC

RỦI RO VÀ THÁCH THỨC

Bên cạnh những cơ hội đầu tư tiềm năng, nhà đầu tư nên cân nhắc những rủi ro và thách thức sẽ phải đối mặt khi đầu tư vào Myanmar, bao gồm:

Chính sách chưa ổn định

Hệ thống luật chưa ổn định là một trong những vấn đề chính đối với các nhà đầu tư nước ngoài. Trong quá trình cải cách, Chính phủ Myanmar hiện đang phải nhanh chóng hoàn thiện các bộ luật và các quy định. Chính vì vậy các doanh nghiệp nước ngoài cần thích ứng nhanh chóng với những điều luật và quy định sửa đổi và cẩn trọng trước những điều luật và quy định chưa rõ ràng.

Rủi ro chính trị

Rủi ro chính trị là một trong những vấn đề cần lưu ý khi đầu tư tại Myanmar do có thể ảnh hưởng tới môi trường kinh doanh. Theo báo cáo quý cập nhật mới nhất về Chỉ số rủi ro chính trị của Maplecroft, Myanmar đã thoát khỏi mức “cực kỳ rủi ro” nhờ nhiều cải cách chính trị năm 2012. Tuy nhiên đất nước này vẫn bị xếp hạng “rủi ro cao”.

Những cuộc xung đột giữa phần đông dân chúng theo Phật Giáo và nhóm thiểu số Hồi Giáo về vấn đề cải cách chính trị đã dẫn tới việc 250 người thiệt mạng năm 2012. Chính phủ sẽ phải rất cố gắng để giải quyết những cuộc xung đột tôn giáo này. Nếu chính phủ không thể đảm bảo môi trường kinh doanh an toàn, các nhà đầu tư ngoại sẽ còn ngần ngại đưa ra quyết định đầu tư.

Nhà đầu tư nước ngoài cũng cần chú ý tới cuộc tổng tuyển cử sắp tới được tổ chức vào tháng 10/tháng 11 năm 2015. Chúng tôi sẽ không đưa ra bất kỳ dự đoán nào về những vấn đề có thể xảy ra sắp tới. Nhưng một chút bất ổn về mặt chính trị sẽ xảy ra trước và trong quá trình diễn ra cuộc tổng tuyển cử, và có thể xảy ra sau khi cuộc bầu cử kết thúc.

Số liệu không đồng nhất

Các nhà đầu tư và các nhóm nghiên cứu quốc tế có thể đã gặp nhiều khó khăn trước những số liệu không đồng nhất về Myanmar. Cụ thể như số liệu dân số Myanmar đã được nhiều tổ chức quốc tế uy tín ghi nhận ở mức 60 triệu người trong một thời gian dài, nhưng số liệu được Chính phủ công bố mới đây cho thấy dân số Myanmar chỉ có 51.4 triệu người. Trữ lượng dầu thô cũng được công bố khác nhau trong khoảng từ 50 triệu thùng tới 3.2 tỷ thùng.

Thiếu hụt nguồn lực nhân lực có tay nghề và trình độ

Hơn 50% nguồn nhân lực của Myanmar làm việc trong ngành Nông nghiệp. Các doanh nghiệp nước ngoài phải đối diện với tình trạng thiếu hụt nguồn nhân lực tay nghề cao do hệ thống giáo dục yếu kém. Hệ thống giáo dục yếu kém sẽ phải cần một thời gian dài để cải thiện. Chính vì vậy thiếu hụt nguồn nhân lực có tay nghề và trình độ vẫn sẽ tiếp tục là một trong những vấn đề nghiêm trọng đối với nhà đầu tư.

Cơ sở hạ tầng yếu kém

Ngoài ra những trở ngại khác mà nhà đầu tư nước ngoài cần đối mặt như, hệ

thống giao thông và cảng biển xuống cấp, thiếu điện, và dịch vụ viễn thông chưa ổn định, sẽ gây ra những đình trệ kéo dài, chi phí vận chuyển đắt đỏ và giảm hiệu quả sản xuất.

Doanh nghiệp bị cấm vận

Kể từ năm 2012, Mỹ, Liên minh Châu Âu, Úc và Canada đã nói lỏng và xóa bỏ hầu hết các lệnh cấm vận thương mại áp đặt đối với Myanmar. Tuy nhiên vẫn còn nhiều doanh nghiệp và cá nhân còn nằm trong "danh sách đen". Vì vậy các nhà đầu tư nước ngoài cần biết rõ thông tin về đối tác kinh doanh của mình để tránh những rắc rối khi hợp tác kinh doanh với những doanh nghiệp này.

THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN – MỤC TIÊU NĂM 2015

Thành lập trước cuộc bầu cử ?

Chính quyền Myanmar và Tập đoàn chứng khoán Daiwa của Nhật Bản đã rất nỗ lực trong việc thành lập sàn giao dịch chứng khoán Yangon (YSE). Sàn giao dịch chứng khoán Yangon được dự định mở cửa với 3 đến 5 công ty niêm yết trước khi cuộc tổng tuyển cử sắp tới diễn ra vào khoảng tháng 10/11 năm 2015. Hiện tại chính phủ Myanmar và phía đối tác Nhật Bản đều tự tin sẽ hoàn thành mục tiêu này.

Nhà đầu tư nước ngoài chưa được phép tham gia

Trong thời gian đầu, nhà đầu tư nước ngoài sẽ không được phép tham gia sàn giao dịch chứng khoán Yangon.

Điều kiện niêm yết trên sàn YSE

Để được niêm yết cổ phiếu trên sàn YSE, doanh nghiệp cần phải đáp ứng những tiêu chuẩn sau:

- Số vốn tối thiểu là 500 triệu MMK (510.000 USD)
- Có ít nhất 100 cổ đông, trong đó cổ đông thiểu số chiếm ít nhất 10% tổng số vốn.
- Doanh nghiệp cần có sổ sách chứng minh có lợi nhuận trong hai năm trước đó, hoặc có vốn hóa thị trường đạt 10 tỷ MMK (10,2 triệu USD)

Các công ty tiềm năng

Theo Thứ trưởng Bộ Tài chính và Ngân sách Myanmar, sẽ có 3 doanh nghiệp đại chúng được niêm yết bao gồm Ngân hàng Asia Green Development Bank (AGD), Công ty TNHH First Myanmar Investment (FMI), và Công ty CP Myanmar Argobusiness (MAPCO).

Chưa sẵn sàng?

Tuy nhiên cơ sở hạ tầng của sàn giao dịch YSE vẫn còn cần rất nhiều thời gian để hoàn thiện. Thêm vào đó, mặc dù Luật chứng khoán đã được ban hành hơn một năm nay, nhưng những quy định cụ thể vẫn chưa được có. Những điều kiện khắt khe và chi phí đắt đỏ là những vấn đề chính cho bất kỳ doanh nghiệp nào muốn niêm yết.

Ngân hàng Asian Green Development Bank – doanh nghiệp tiềm năng nhất cho việc niêm yết lại đang gặp các vấn đề về chuyển đổi quyền sở hữu. Chính vì vậy việc ngân hàng AGD sẽ niêm yết là điều chưa chắc chắn.

Với những mối lo ngại trên, chúng tôi nghi ngờ khả năng sàn YSE sẽ mở cửa đúng theo kế hoạch. Trong trường hợp chính phủ Myanmar và phía đối tác Nhật Bản có thể hoàn thiện đầy đủ cơ sở vật chất, các điều khoản và bộ luật đúng theo tiến độ, thì số lượng đối tượng tham gia và thanh khoản thị trường vẫn sẽ là vấn đề đáng lo ngại.

KẾT LUẬN

Với vị trí địa chiến lược, nguồn tài nguyên thiên nhiên dồi dào và chưa được khai phá, dân số phát triển và một nền kinh tế thị trường, Myanmar hiện này là một trong những điểm đến đầu tư hấp dẫn nhất tại Châu Á. Trong những năm gần đây, một lượng lớn vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài đã đổ về Myanmar và được kỳ vọng sẽ tiếp tục tăng mạnh trong thời gian tới.

Chúng tôi không chắc rằng Myanmar sẽ có thể trở thành con hổ tiếp theo của Châu Á, nhưng chúng tôi kỳ vọng sẽ nhìn thấy bức tranh tươi sáng về Myanmar trong thập kỷ tới. Tăng trưởng kinh tế của Myanmar sẽ chủ yếu bị ảnh hưởng bởi quá trình cải cách sắp tới, và điều này sẽ do một hệ thống chính trị ổn định và những bước tiến sáng suốt của các nhà hoạt động chính sách quyết định.

LIÊN HỆ

Mọi thông tin liên quan đến báo cáo này, xin vui lòng liên hệ Phòng Phân tích của VPBS:

Barry David Weisblatt

Giám đốc Khối Phân tích

barryw@vpbs.com.vn

Nguyễn Thị Thùy Linh

Giám đốc – Vĩ mô & Tài chính

linhntt@vpbs.com.vn

Hoàng Thúy Lương

Chuyên viên phân tích

luonght@vpbs.com.vn

Nguyễn Thị Ngọc Anh

Trợ lý phân tích

anhntn2@vpbs.com.vn

Mọi thông tin liên quan đến tài khoản của quý khách, xin vui lòng liên hệ:

Lý Đắc Dũng

Giám đốc Khối Môi giới Khách hàng Cá nhân

dungld@vpbs.com.vn

+844 3974 3655 Ext: 335

Võ Văn Phương

Giám đốc Môi giới Nguyễn Chí Thanh 1

Thành phố Hồ Chí Minh

phuongvv@vpbs.com.vn

+848 6296 4210 Ext: 130

Domalux

Giám đốc Môi giới Nguyễn Chí Thanh 2

Thành phố Hồ Chí Minh

domalux@vpbs.com.vn

+848 6296 4210 Ext: 128

Trần Đức Vinh

Giám đốc Môi giới PGD Láng Hạ

Hà Nội

vinhtd@vpbs.com.vn

+844 3835 6688 Ext: 369

Nguyễn Danh Vinh

Phó Giám đốc Môi giới Lê Lai

Thành phố Hồ Chí Minh

vinhnd@vpbs.com.vn

+848 3823 8608 Ext: 146

Hội sở Hà Nội

362 Phố Huế
Quận Hai Bà Trưng, Hà Nội
T - +84 (0) 4 3974 3655
F - +84 (0) 4 3974 3656

Chi nhánh Hồ Chí Minh

76 Lê Lai
Quận 1, Tp. Hồ Chí Minh
T - +84 (0) 8 3823 8608
F - +84 (0) 8 3823 8609

Chi nhánh Đà Nẵng

112 Phan Châu Trinh,
Quận Hải Châu, Đà Nẵng
T - +84 (0) 511 356 5419
F - +84 (0) 511 356 5418

KHUYẾN CÁO

Báo cáo phân tích được lập và phát hành bởi Công ty TNHH Chứng khoán Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng (VPBS). Báo cáo này không trực tiếp hoặc ngụ ý dùng để phân phối, phát hành hay sử dụng cho bất kỳ cá nhân hay tổ chức nào là công dân hay thường trú hoặc tạm trú tại bất kỳ địa phương, lãnh thổ, quốc gia hoặc đơn vị có chủ quyền nào khác mà việc phân phối, phát hành hay sử dụng đó trái với quy định của pháp luật. Báo cáo này không nhằm phát hành rộng rãi ra công chúng và chỉ mang tính chất cung cấp thông tin cho nhà đầu tư cũng như không được phép sao chép hoặc phân phối lại cho bất kỳ bên thứ ba nào khác. Tất cả những cá nhân, tổ chức nắm giữ báo cáo này đều phải tuân thủ những điều trên.

Mọi quan điểm và khuyến nghị về bất kỳ hay toàn bộ mã chứng khoán hay tổ chức phát hành là đối tượng đề cập trong bản báo cáo này đều phản ánh chính xác ý kiến cá nhân của những chuyên gia phân tích tham gia vào quá trình chuẩn bị và lập báo cáo, theo đó, lương và thưởng của những chuyên gia phân tích đã, đang và sẽ không liên quan trực tiếp hay gián tiếp đối với những quan điểm hoặc khuyến nghị được đưa ra bởi các chuyên gia phân tích đó trong báo cáo này. Các chuyên gia phân tích tham gia vào việc chuẩn bị và lập báo cáo không có quyền đại diện (thực tế, ngụ ý hay công khai) cho bất kỳ tổ chức phát hành nào được đề cập trong bản báo cáo.

Các báo cáo nghiên cứu chỉ nhằm mục đích cung cấp thông tin cho những nhà đầu tư cá nhân và tổ chức của VPBS. Báo cáo nghiên cứu này không phải là một lời kêu gọi, đề nghị, mời chào mua hoặc bán bất kỳ mã chứng khoán nào.

Các thông tin trong báo cáo nghiên cứu được chuẩn bị từ các thông tin công bố công khai, dữ liệu phát triển nội bộ và các nguồn khác được cho là đáng tin cậy, nhưng chưa được kiểm chứng độc lập bởi VPBS và VPBS sẽ không đại diện hoặc đảm bảo đối với tính chính xác, đúng đắn và đầy đủ của những thông tin này. Toàn bộ những đánh giá, quan điểm và khuyến nghị nêu tại đây được thực hiện tại ngày đưa ra báo cáo và có thể được thay đổi mà không báo trước. VPBS không có nghĩa vụ phải cập nhật, sửa đổi hoặc bổ sung bản báo cáo cũng như không có nghĩa vụ thông báo cho tổ chức, cá nhân nhận được bản báo cáo này trong trường hợp các đánh giá, quan điểm hay khuyến nghị được đưa ra có sự thay đổi hoặc trở nên không còn chính xác hay trong trường hợp báo cáo bị thu hồi.

Các diễn biến trong quá khứ không đảm bảo kết quả trong tương lai, không đại diện hoặc bảo đảm, công khai hay ngụ ý, cho diễn biến tương lai của bất kỳ mã chứng khoán nào đề cập trong bản báo cáo này. Giá của các mã chứng khoán được đề cập trong bản báo cáo và lợi nhuận từ các mã chứng khoán đó có thể được dao động và/hoặc bị ảnh hưởng trái chiều bởi những yếu tố thị trường hay tỷ giá và nhà đầu tư phải ý thức được rõ ràng về khả năng thua lỗ khi đầu tư vào những mã chứng khoán đó, bao gồm cả những khoản lạm vào vốn đầu tư ban đầu. Hơn nữa, các chứng khoán được đề cập trong bản báo cáo có thể không có tính thanh khoản cao, hoặc giá cả bị biến động lớn, hay có những rủi ro cộng hưởng và đặc biệt gắn với các mã chứng khoán và việc đầu tư vào thị trường mới nổi và/hoặc thị trường nước ngoài khiến tăng tính rủi ro cũng như không phù hợp cho tất cả các nhà đầu tư. VPBS không chịu trách nhiệm về bất kỳ thiệt hại nào phát sinh từ việc sử dụng hoặc dựa vào các thông tin trong bản báo cáo này.

Các mã chứng khoán trong bản báo cáo có thể không phù hợp với tất cả các nhà đầu tư, và nội dung của bản báo cáo không đề cập đến các nhu cầu đầu tư, mục tiêu và điều kiện tài chính của bất kỳ nhà đầu tư cụ thể nào. Nhà đầu tư không nên chỉ dựa trên những khuyến nghị đầu tư, nếu có, tại bản báo cáo này để thay thế cho những đánh giá độc lập trong việc đưa ra các quyết định đầu tư của chính mình và, trước khi thực hiện đầu tư bất kỳ mã chứng khoán nào nêu trong báo cáo này, nhà đầu tư nên liên hệ với những cố vấn đầu tư của họ để thảo luận về trường hợp cụ thể của mình.

VPBS và những đơn vị thành viên, nhân viên, giám đốc và nhân sự của VPBS trên toàn thế giới, tùy từng thời điểm, có quyền cam kết mua hoặc cam kết bán, mua hoặc bán các mã chứng khoán thuộc sở hữu của (những) tổ chức phát hành được đề cập trong bản báo cáo này cho chính mình; được quyền tham gia vào bất kỳ giao dịch nào khác liên quan đến những mã chứng khoán đó; được quyền thu phí môi giới hoặc những khoản hoa hồng khác; được quyền thiết lập thị trường giao dịch cho các công cụ tài chính của (những) tổ chức phát hành đó; được quyền trở thành nhà tư vấn hoặc bên vay/cho vay đối với (những) tổ chức phát hành đó; hay nói cách khác là luôn tồn tại những xung đột tiềm ẩn về lợi ích trong bất kỳ khuyến nghị và thông tin, quan điểm có liên quan nào được nêu trong bản báo cáo này.

Bất kỳ việc sao chép hoặc phân phối một phần hoặc toàn bộ báo cáo nghiên cứu này mà không được sự cho phép của VPBS đều bị cấm.

Nếu báo cáo nghiên cứu này được phân phối bằng phương tiện điện tử, như e-mail, thì không thể đảm bảo rằng phương thức truyền thông này sẽ an toàn hoặc không mắc những lỗi như thông tin có thể bị chặn, bị hỏng, bị mất, bị phá hủy, đến muộn, không đầy đủ hay có chứa virus. Do đó, nếu báo cáo cung cấp địa chỉ trang web, hoặc chứa các liên kết đến trang web thứ ba, VPBS không xem xét lại và không chịu trách nhiệm cho bất cứ nội dung nào trong những trang web đó. Địa chỉ web và hoặc các liên kết chỉ được cung cấp để thuận tiện cho người đọc, và nội dung của các trang web của bên thứ ba không được đưa vào báo cáo dưới bất kỳ hình thức nào. Người đọc có thể tùy chọn truy cập vào địa chỉ trang web hoặc sử dụng những liên kết đó và chịu hoàn toàn rủi ro.